

SAMTAL MED FAUBUS

VÅRA DAGAR i Little Rock för några månader sedan hörde inte till de mera givande under resan i Södern. Men några intryck var starka. Ett besök i det stora läroverk som på några sommandagar ett halvår tidigare blivit det mest kända i världen. En vit sexton års flicka, röd och svullen av gråt, rusade genom det rum där vi väntade på skolchefen; hon hade just blivit relegerad för sin fräckhet mot de svarta kamraterna. I och utanför skolan stod soldater med kulsprutegevärv, som gång på gång hejdade oss och först efter en förklaring av vår introduktör lät oss gå vidare. Vid skoldagens slut kom de sju negerungdomarna sist ut i samlad trupp; bilar väntade för att köra dem hem omedelbart, så att inget bråk skulle börja utanför skolan. Tristess och spänning låg i luften, men allt var lugnt. Vi kände som många andra en barnslig tillgivenhet för männen med uniform och vapen, som var rättfärdighetens väktare; det luftburna regementet på 1 200 man, sänt av presidenten för att skydda några negerungdomars frihet att välja skola, blev en symbol för maktens och våldets användning i det godas tjänst.

Samtalen gav mera stämningar än konkreta upplysningar. Stadens skolchef företrädde den goda viljan utan kraft och eld. Han var ledsen över att från sin lugna post i en mindre stad ha kommit till ett centrum för slitningar och svårigheter; han ville arbeta för desegregation, men längtade alltid för tydligt efter att kalken skulle gå ifrån honom. De båda tidningscheferna i Little Rock Gazette var stridbara och hoppfulla liberaler, som dag efter dag angrep statens och stadens myndigheter; upplagan går ned en smula, sade de, men vi ger oss inte. Den ledande inom NAACP (organisationen för främjande av de färgades välfärd) var en underbart vacker mulattkvinnna. De här fönstren slogs sönder i förrgår, berättade hon då vi besökte henne i hennes villa, där ute på gräsplanen brände Ku Klux Klan ett kors för ett par veckor sedan; det värsta är att förmå negerfamiljerna och deras barn att hålla på sin rätt, att kräva av dem att bli martyrer.

Guvernör Faubus var i hela Södern ett stort namn. Konflikten mellan honom och Eisenhower hade skärpt och belyst konflikten mellan unionen och de tredskande

Under sin amerikanska resa för några månader sedan träffade Herbert Tingsten bl a också Arkansasguvernören Orval Faubus, som genom de senaste händelserna i Little Rock åter trätt fram i rampljuset. På denna bild ses Faubus överlämna ett diplom som utnämner professor Tingsten till goodwillambassadör för staten Arkansas. Hur han fullföljer denna mission framgår av vidstående artikel.

sydstaterna mer än något annat. Men jag hörde sällan någon tala om honom med entusiasm eller beundran. Tvärtom; i regel förklarade både anhängare och motståndare att guvernören själv var det inte mycket att säga om, vare sig gott eller ont.

Det var lätt att förstå detta då jag träffade Faubus. I allmänhet var samtalen med sydstatsledarna fånglande, om också på ett tveaktigt sätt; deras fördomar, demagogi och brutalitet hade sådana dimensioner att jag blev uppretad och ursinnig. Men det

gällde inte Faubus. Att vi talade nära en timme ensamma berodde på att han gång på gång hindrade mig att ta farväl; hans trivialitet, markerad av de mest slitna citat från Washington och Jefferson, gjorde seansen olidligt tråkig. Formatet var så litet, intellektuellt och moraliskt, att inte ens mannens märkliga roll gjorde honom lockande. Han talade om sin bana från bondpojke till advokat och politiker, om att han kom från en trakt där negerna var fåtaliga och rasproblemet nästan obefintligt. Själv hade han

alltid varit liberal och arbetade för desegregation på lång sikt; han hade — och det var sant — gjort en del både i sin hembygd och i staten för att stödja negrernas krav. Sedan hade det stora dilemma kommit, utan hans förskyllan. Då han fattat sitt beryktade beslut mot desegregation i Little Rock-läroverket var det inte för att sätta sig emot unionsdomstolens utslag, utan för att förekomma oroligheter och blodutgjutelse. Sedan hade Eisenhower skickat trupperna; kunde man förväna sig över att folk i en liten fredlig amerikansk stad blev upprörda då presidenten handlade som om det gällt ockupation under krig eller nedslående av ett uppror? Förstod jag inte att han, Faubus, var liberal, att han ändå måst handla som han gjort, att felet låg hos Eisenhower, eller rättare hos dennes dåliga rådgivare?

Jag tveklade inte på att Faubus menade vad han sade, men väl på att han menade någonting med avsevärd självständighet och energi. Under vårt samtal sade guvernören ingenting i den vanliga sydstatsstilen om negrernas undermålighet, om den vita rasens renhet, om skyddet av det vita väldet. Han rannsokade sitt samvete; det var inte något stort och ömtåligt samvete, det var ingen hård rättegång, men ändå... Denna hyggliga medelmåttade verkade mindre osympatisk, om också mera tråkig, än de skränfockar jag var van att möta i Söderns statspalats.

Nu har den roll som tillfälligheten givit honom tydligen överväldigat Faubus. Han har — vilket han i våras tveklade om — ställt upp sig som kandidat till guvernörsposten för tredje gången. Han har gått till aktion i skolfrågan genom att sammankalla representationen och genomdriva en statslag mot desegregation. De närmaste dagarna kan vi vänta besked om hur han lyckas. Säkert är att denne obetydliga man från en liten efterbliven stat inte passar som ledare av Söderns reaktion.

HERBERT TINGSTEN